

Nr 289.

Godkänd av första kammaren den 6 juni 1922.

Godkänd av andra kammaren den 7 juni 1922.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beredande av medel för Sveriges deltagande i det internationella arbetet för Europas ekonomiska återuppbyggande.

(Statsutskottets utlåtande nr 117.)

Till Konungen.

Uti en till riksdagen avlåten, den 12 maj 1922 dagtecknad proposition (nr 262) har Eders Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen *dels* medgiva, att Eders Kungl. Maj:t må förbinda svenska staten att intill en kostnad av 9 miljoner kronor deltaga i det internationella arbetet för Europas ekonomiska återuppbyggande, *dels ock* bemyndiga riksgäldskontoret att tillhandahålla statsobligationer eller kontanta medel till det belopp, som erfordras för fullgörande av de förbindelser Eders Kungl. Maj:t såhunda kan komma att ikläda staten.

Det här föreliggande förslaget, som närmast utarbetats vid internationella förhandlingar i London i februari 1922 och som varit föremål för behandling av den kommission, som vid Genua-konferensen tillsattes för diskussion av de finansiella frågorna, avser bildandet inom de ekonomiskt starkare länderna såväl inom som utom Europa av kreditinstitut med huvudsakligt ändamål att söka befrämja återupprättandet av de länder, som härjats av världskriget, genom medgivande av lån och krediter och i övrigt genom finansierandet av företag, som i sådant syfte kunna åstadkommas. För att underlätta samarbetet mellan dessa institut skulle bildas ett centralt internationellt institut med säte i London. Minimikapitalet för vart och ett av de nationella instituten skulle utgöra 500,000 pund sterling, eller alltså

omkring 9,000,000 kronor, och dessas insats i det centrala institutet 50,000 pund sterling för varje. Sammanlagt beräknas ifrågavarande institutioner komma att förfoga över ett minsta kapital av 20,000,000 pund, varav 3,000,000 pund skulle tecknas av vart och ett av följande land, nämligen: Belgien, England, Frankrike, Italien och Tyskland.

I propositionen har förutsatts, att det belopp, varmed Sverige skulle bidraga, högst 9,000,000 kronor, icke skall behöva kontant utbetalas, utan att saken skall kunna ordnas genom ställande av garanti för det nödiga kapitalets anskaffande, vilket möjligen kan ske medelst en garantifond i statsobligationer. Skulle det bli nödvändigt att från statens sida direkt tillskjuta medel till företaget i fråga, har detta ansetts böra ske på det sätt, att riksgäldskontoret tillhandahåller vad som kan erfordras intill dess eventuellt anslag kan bli uppfört å riksstaten. Mot att lånemedel tillsvidare anlätades för ändamålet syntes, enligt vad departementschefen framhållit, så mycket mindre vara något att erinra, som det finge förutsättas, att medlen komma att i sinom tid återbetalas till statsverket.

Att under nuvarande statsfinansiella situation, som även beträffande våra egna och nödvändigaste statsutgifter föranlett de största inskränknin- gar, biträda ett så vittsvävande internationellt ekonomiskt projekt som det här föreliggande, måste givetvis vara ägnat att ingiva vissa betänkligheter. Om riksdagen det oaktat ansett sig icke böra ställa sig avvisande mot ifrågava- rande plan, sådan densamma finnes i propositionen framlagd, har detta för- anletts av riksdagens uppfattning, att skäl i detta fall kunna anföras, som motivera ärendets bedömande ur andra synpunkter än som pläga tillämpas vid avgörandet av vanliga utgiftsfrågor.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, utgör den framlagda pla- nen ett led i det internationella samarbete för Europas ekonomiska åter- ställelse, om vilkets nödvändighet ingen tvekan torde råda och i vilket ej heller de neutrala länderna lärer kunna underlåta att till det gemensamma bästa taga del. Genom förslaget realiserande synes kunna åstadkommas en finansiellt stark organisation, varigenom skulle kunna underlättas sådana av förhållandena påkallade ekonomiska åtgärder, vilkas företagande ur all- män, internationell synpunkt kunna anses lämpliga och önskvärda. Planen har vid Genua-konferensen vunnit allmän anslutning, och representanterna för ett stort antal nationer, däribland Sverige, hava, såsom av den i åberopa- de statsrådsprotokollet intagna promemoria framgår, gjort vissa utfästelser rörande åvägabringandet av de garantibelopp, som det skulle tillkomma de olika länderna att teckna.

Även om det synes svårt att med ledning av den i ärendet lämnade utredningen bedöma, i vad mån tillräckliga garantier föreligga för att det med förslaget avsedda syftet, nämligen att befrämja ur allmän, internationell synpunkt önskvärda ekonomiska åtgärder, kan komma att förverkligas, torde det dock icke böra förekomma, att vårt land ställer sig avvisande mot förslaget, som innebär ett av de första försöken att eua olika nationer, så väl krigförande som neutrala, kring arbetet å Europas ekonomiska återuppbyggande. Givetvis hade det varit önskvärt, att planen förelegat närmare utformad, innan riksdagen haft att taga ställning därtill. Emellertid torde icke med frågans avgörande böra anstå. Av den lämnade utredningen synes framgå, att ifrågavarande organisation så snart som möjligt är avsedd att träda i verksamhet samt att definitivt besked om den ståndpunkt till densamma, som från de olika nationerna intöges, borde lämnas redan inom den närmaste tiden.

Av departementschefen har framhållits, hurusom med hänsyn till de föreliggande förhållandena ifrågavarande bemyndigande för Eders Kungl. Maj:t uppenbarligen måste bliva av mycket allmän innebörd, för att vägar må hållas öppna. Härav följer emellertid lika givet, anför departementschefen vidare, att en särskilt omsorgsfull prövning måste ägnas frågan från Eders Kungl. Maj:ts sida, då det gäller att slutligen taga ställning till densamma. Enligt riksdagens mening synes särskilt avseende därvid böra fästas vid, att den uppgjorda planen vinner allmän anslutning och att vederbörande stater genom tecknande av sina insatser bekräfta sin uttalade beredvillighet att medverka för dess realiserande.

Under återopande av vad riksdagen sålunda anfört, får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att Eders Kungl. Maj:t må förbinda svenska staten att intill en kostnad av 9 miljoner kronor deltaga i det internationella arbetet för Europas ekonomiska återuppbyggande,

dels ock bemyndigat riksgäldskontoret att tillhandahålla statsobligationer eller kontanta medel till det belopp, som erfordras för fullgörande av de förbindelser, Eders Kungl. Maj:t sålunda kan komma att ikläda staten.

Stockholm den 7 juni 1922.

Med undersätlig vördnad.
